

Asia: VN/13873/2024

Lausuntopyyntö tuotevastuudirektiivin täytäntöönpanoa koskevasta työryhmämietinnöstä

Lausunnonantajan lausunto

1. Huomionne tuotevastuulakiin ehdotetuista muutoksista?

Kuluttajaliitto ry (jälj. Kuluttajaliitto) kiittää mahdollisuudesta antaa oikeusministeriölle kirjallinen lausunto otsikkoasiasta. Kuluttajaliitto esittää kohteliaimmin seuraavat huomiot:

Mietinnössä esitetään muutettavaksi tuotevastuulakia. Lisäksi mietinnössä ehdotetaan terminologisia muutoksia kuluttajansuojalain 12 luvun 1 a §:ään kuluttajansuojasääntelyn yhdenmukaistamiseksi tuotevastuusääntelyn kanssa.

Kuluttajaliitto yhtyy mietinnössä esitettyyn näkemykseen siitä, että uusi tuotevastuusääntely parantaa kuluttajien asemaa usealla eri tavalla. Sääntely ottaa paremmin huomioon digitaaliset tuotteet ja ohjelmistot. Lisäksi kuluttajien mahdollisuudet saada korvausta paranevat ja todistelua helpottavat mekanismit tasapainottavat kuluttajan ja valmistajan välistä asetelmaa. Kokonaisuutena selkeämpi sääntely edistää kuluttajien oikeusturvaa ja kuluttajansuojaa.

Kuluttajien korvaussuojan vahvistuminen

Mietinnössä esitetään laajennettavaksi tuotevastuulain korvattavien vahinkojen piiriä. Jatkossa suojan piiriin sisältyisi myös digitaalisen aineiston tuhoutuminen ja turmeltuminen. Kuluttajaliitto pitää muutosta kuluttajien kannalta myönteisenä, sillä se vastaa paremmin nykyistä digitaalista toimintaympäristöä ja kuluttajien tosiasiallisia vahinkotilanteita. Lisäksi Kuluttajaliitto katsoo mietinnössä esitetyllä tavalla, että sääntely voi edistää digitaalisten palvelujen kysyntää ja käyttöä yhteiskunnassa.

Mietinnön mukaan jatkossa myös pienemmät euromääräiset menetykset voivat tulla korvattaviksi tuotevastuulain nojalla. Kuluttajaliitto näkee, että tämä parantaa kuluttajansuojan toteutumista pienissä vahinkotapahtumissa.

Todistustaakka ja todistelun helpottaminen

Tuotevastuulakiin ehdotetut muutokset parantavat kuluttajan asemaa helpottamalla todistustaakkaa ja tuomalla käyttöön uusia olettasäännöksiä turvallisuuspuutteesta ja syy-yhteydestä. Uusi todisteiden luovuttamista koskeva säännös tasaa osapuolten välisiä voimasuhteita ja voi vähentää kuluttajan oikeudenkäyntikuluja.

Kuluttajaliitto kannattaa esitettyjä muutoksia. Muutokset ovat erityisen merkityksellisiä tilanteissa, joissa on kyse teknisesti monimutkaisista tuotteista tai digitaalisia elementtejä sisältävistä tuotteista, joiden virheen osoittaminen voi olla kuluttajalle käytännössä erittäin vaikeaa ilman valmistajan hallussa olevaa tietoa.

2. Pidättekö kehittelyriskipuolustusta koskevaa ratkaisua kannatettavana?

Uusi tuotevastuudirektiivi sallii jäsenvaltioiden valita, ottavatko ne kehittelyriskipuolustuksen osaksi kansallista tuotevastuulainsäädäntöään vai eivät. Kehittelyriskipuolustus tarkoittaa valmistajan mahdollisuutta vapautua vahingonkorvausvastuusta sillä perusteella, että tuotevahingon syynä olevaa tuotteen ominaisuutta ei ole ollut mahdollista havaita tuotteen liikkeellelaskuajankohtana saatavilla olleen tieteellisen ja teknisen tiedon tason perusteella.

Mietinnössä todetaan, että kuluttajansuoja muodostaa tuotevastuujärjestelmän ytimen. Mietinnössä ehdotetaan, että vahvan kuluttajansuojan säilyttämiseksi kehittelyriskipuolustusta ei otettaisi käyttöön. Kuluttajaliitto kannattaa sääntelyn nykytilan säilyttämistä ennallaan. Kuluttajaliitto pitää tärkeänä sitä, että valmistajalla säilyy laaja ankara vastuu kaikista tuotevahingoista, koska valmistaja on usein paremmin kykenevä kantamaan riskin.

3. Onko kuluttajansuojalain muutostarpeet otettu asianmukaisesti huomioon?

Mietinnössä todetaan, että tuotevastuudirektiivillä ei muuteta yksinomaan kuluttajansuojalainsäädännön alaan kuuluvia kuluttajasopimuksiin ja palvelusuorituksiin liittyviä virhe- ja vahingonkorvausvastuita. Kuluttajansuojalain esine- ja henkilövahinkoja koskevat säännökset, joilla on liittymäpintaa tuotevastuulainsäädäntöön, voidaan siten lähtökohtaisesti säilyttää nykyisellään.

Uusi direktiivi tuo henkilövahingoille 25 vuoden vanhentumisajan. Mietinnössä on arvioitu, tulisiko tämä vastaava aika lisätä myös kuluttajansuojalakiin yhtenäisyyden vuoksi. Tuotevastuudirektiivin 25 vuoden vanhentumisaikaa sovelletaan sen piiriin kuuluviin henkilövahinkoihin, kun taas yksinomaan

KSL:ään kuuluvissa tapauksissa noudatetaan yleistä vanhentumislainsäädäntöä. Jälkimmäisen on arvioitu olevan kuluttajalle edullisempi piilevien henkilövahinkojen osalta.

Kuluttajaliitto pitää perusteltuna, että kuluttajansuojaa ei heikennetä nykyisestä pelkästään sääntelyn yhdenmukaistamisen vuoksi.

4. Onko esityksen vaikutukset asianmukaisesti arvioitu?

-

5. Onko teillä yleisiä huomioita tai muuta lausuttavaa työryhmän ehdotuksesta?

-

Saarikallio Ida
Kuluttajaliitto ry, Konsumentförbundet rf